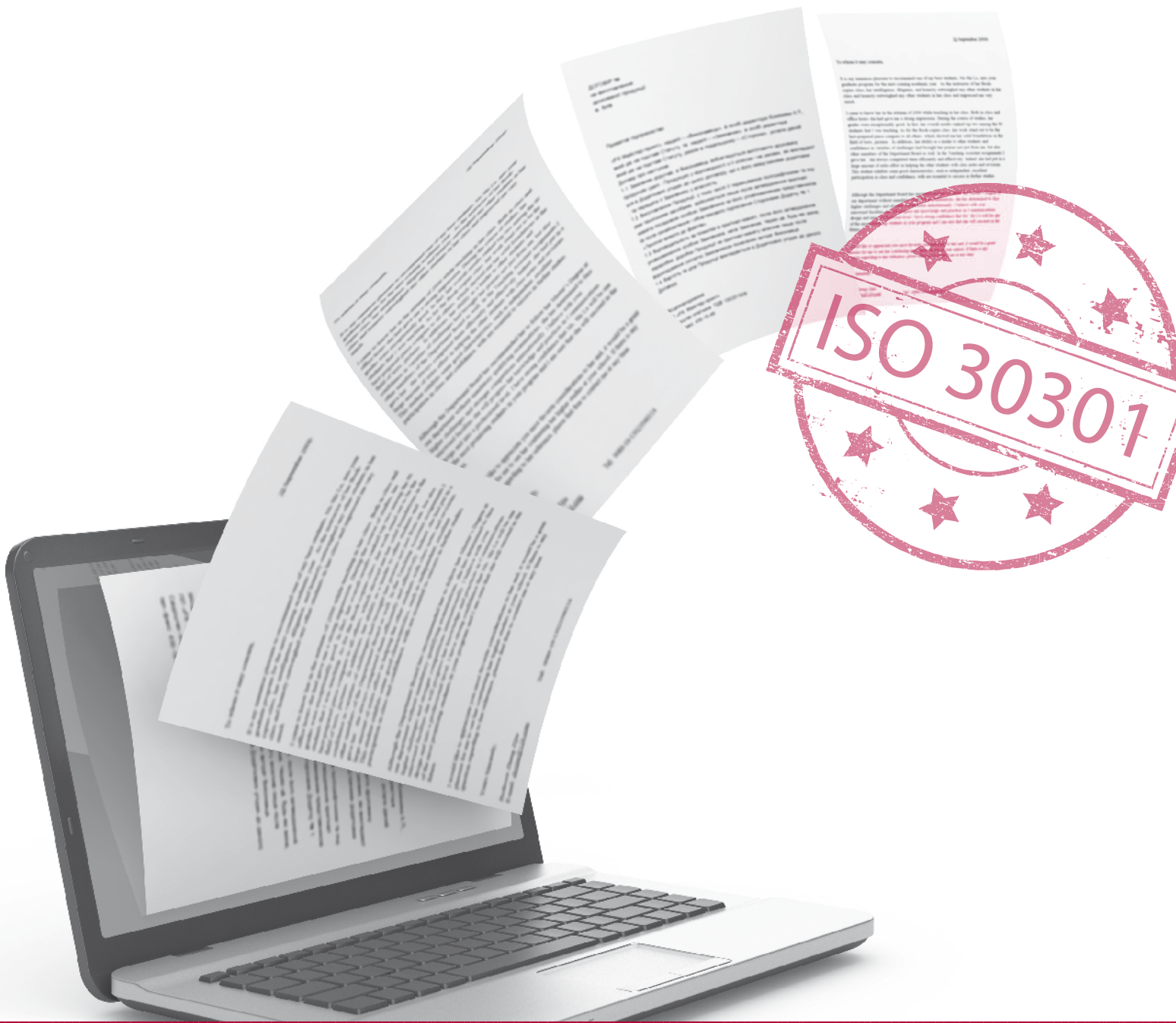

memòria 2013-2014

**Escola Superior d'Arxivística
i Gestió de Documents**

www.esaged.cat

Escola Superior
d'Arxivística i Gestió
de Documents
Adscrita a la UAB

Memòria

2013 - 2014

Edició

Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents

Edifici Blanc - Campus de la UAB
08193 Bellaterra - Cerdanyola del Vallès (Barcelona)
Tel.: 93 581 73 99 - Fax: 93 581 74 95
esaged@uab.cat
www.esaged.cat

Coordinació editorial

Administració / Qualitat

Disseny gràfic

setdedisseny.com

Dipòsit legal

B-55.652-06

 Escola Superior
d'Arxivística i Gestió
de Documents
Adscrita a la UAB

Memòria

2013 - 2014

Índex

Presentació	5
1. Organització i suport institucional i privat	6
2. Auditoria i certificació	6
3. Acreditació de l'ESAGED i del Màster en Arxivística i Gestió de Documents	7
4. Els estudis	8
4.1. El Màster en Arxivística i Gestió de Documents	8
4.2. Formació de tercer cicle	14
4.3. Formació continuada	14
5. Cooperació amb institucions i empreses	15
5.1. Convenis institucionals	15
5.2. Convenis de pràctiques	16
6. Recerca	16
7. Difusió i promoció	17

PRESENTACIÓ

Enguany l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents ha reeixit en aconseguir una fita de gran relleu: l'acreditació de la titulació del Màster en arxivística i gestió de documents. Per tal de respondre als indicadors establerts per l'acreditació ha calgut en els darrers temps un notable esforç en la progressiva implantació de mecanismes de recollida de dades per a l'anàlisi, l'avaluació, la identificació de necessitats i l'aplicació de millores. El procés ha consistit en la conformació d'una Comissió d'Autoavaluació Interna (CAI) que durant els mesos de gener i febrer del 2014 va procedir a la valoració i anàlisi de les dades recopilades, seguidament es va procedir a la redacció de l'autoinforme i a la seva difusió mitjançant la web de l'ESAGED i també es dugueren a terme una sèrie de presentacions públiques per a explicar la metodologia seguida i recollir suggeriments.

Una vegada validat l'autoinforme per l'ESAGED i la UAB, amb el suport de l'Oficina de Qualitat Docent de la UAB (OQD), es va trametre l'informe a l'Agència de Qualitat de Catalunya (AQU) que va iniciar el procediment d'anàlisi de la informació presentada. En concret, un Tribunal designat per l'AQU al llarg

de tres mesos va avaluar els sis estàndards requerits per la legislació: qualitat del programa formatiu, pertinència de la informació pública, eficàcia del sistema de garantia interna de la qualitat de la titulació, adequació del professorat al programa formatiu, eficàcia del sistema de suport a l'aprenentatge i qualitat dels resultats dels programes formatius. Després de dues reunions amb l'AQU en els mesos d'abril i maig en què es va analitzar la informació presentada i es varen fer propostes de millora, es va emetre la resolució positiva d'acreditació amb una notable valoració de la titulació.

En la memòria anterior es remarcava que finalment s'havia assolit de garantir una línia de recerca específica en arxius i gestió de documents en el Programa de Doctorat en Història Comparada, Política i Social de la Universitat Autònoma de Barcelona; ara podem assenyalar que ja s'han inscrit quatre tesis doctorals de temàtica arxivística i que ja hi ha d'altres propostes en perspectiva de la seva aprovació. Considerem que amb la ràpida consolidació d'aquesta oferta de doctorat es reeixeix en complementar la funció de l'Escola, afermant-se un espai de gran repercussió com ho és la recerca d'alt nivell.

Ramon Alberch i Fugueras

Director de l'Escola Superior d'Arxivística i Gestió Documents de la Universitat Autònoma de Barcelona.

1. ORGANITZACIÓ I SUPORT INSTITUCIONAL I PRIVAT

El Consell Acadèmic en tant que òrgan de govern de l'Escola ha celebrat la seva reunió anyal el dia 9 de maig del 2014. Aquest Consell Acadèmic està conformat per la Dra. M. José Recoder, en tant que president i delegat del Rector, el Dr. Javier Antón, Vocal de la UAB, la Dra. Maria Campillo, vocal de la UAB, Montserrat Balagueró com a vicepresidenta executiva de la FUAB, Maria Rosa Català, directora jurídica i de recursos humans, Ramon Alberch com a director de l'Escola i el Dr. Alfred Mauri en la seva qualitat de coordinador de titulació. Al llarg de la reunió es presentà la memòria del curs, s'informà dels nous cursos de formació endegats i, sobretot, s'aprovà la proposta d'una nova titulació de màster universitari en gestió de documents, transparència i accés a la informació online i en llengua castellana.

Pel que fa a les empreses que donen el seu suport a l'Escola, val a dir que actualment es compta com a empreses patrocinadores amb Baratz. Servicios de Teledocumentación, Logisdoc i Artyplan, i en tant que empreses col·laboradores a les empreses Dinser (gestió de documents i digitalització), Agtic S.L. (consultoria en gestió de documents electrònics), Magmaultura (gestió d'arxius i dinamització del patrimoni cultural) i el Periódico (mitjans de comunicació). A nivell més institucional, se segueix comptant amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat, l'Associació d'Arxivers-Gestors de Documents de Catalunya i l'Escola d'Administració Pública de Catalunya.

2. AUDITORIA I CERTIFICACIÓ

Durant el curs 2013-2014 l'ESAGED ha treballat en el manteniment i millora del seu sistema de gestió per a documents, desenvolupant nous procediments, simplificant alguns processos i revisant el seu funcionament per evitar possibles desviacions del sistema. Aquest treball, en línia amb l'objectiu de la millora continua, ha permès a l'Escola aprofundir en el seu coneixement sobre la norma i sobre la millor manera d'adaptar-la a les particularitats de les organitzacions.

Actualment s'està avaluant el sistema per tal de poder treballar de manera integrada amb el Sistema de Garantia Intern de Qualitat. És fonamental que els dos sistemes es complementin i aportin valor al dia a dia de l'ESAGED.

Respecte el curs passat, s'han continuat les tasques de difusió, essent la més significativa la presentació, el mes d'octubre de 2014, de l'experiència d'implantació i certificació del sistema de gestió per a documents al Congrés Internacional d'Arxius i Indústries Culturals organitzat pel Consell Internacional d'Arxius que va tenir lloc a la ciutat de Girona. Considerem fonamental donar a conèixer l'experiència de l'Escola, no només pel que fa a l'èxit en la certificació sinó també explicar els errors, els entrebancs i el què hem après al llarg d'aquests dos anys des de l'assoliment, el febrer de 2012, de la certificació del sistema.

3. ACREDITACIÓ DE L'ESAGED I DEL MÀSTER EN ARXIVÍSTICA I GESTIÓ DE DOCUMENTS

La Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats (LOMLOU), definia les bases per adaptar la universitat al nou EEES. Aquesta Llei estableix una nova estructura dels ensenyaments i títols universitaris. El Reial decret 1393/2007, de 29 d'octubre (modificat pels RD 861/2010 i 99/2011), estableix l'ordenament dels ensenyaments universitaris oficials. Seguint els principis de la LOMLOU, el Reial decret amplia l'autonomia universitària, ja que són les mateixes universitats les que han de crear i proposar els ensenyaments i títols a impartir i expedir.

Les propostes de nous ensenyaments és sotmès a un procés previ de verificació i en els cas d'estudis de màster, transcorreguts 4 anys, a un procés d'acreditació a partir de la visita i avaluació per part d'experts externs a la universitat.

El curs 2013-2014 ha coincidit amb el termini dels 4 anys des de la implantació del Màster en Arxivística i Gestió de Documents i, per tant, s'esqueia sotmetre'l al procés d'acreditació. Aquest es va desenvolupar entre els mesos de gener i juny de 2014, quan es va rebre l'Informe d'avaluació externa elaborat pels experts nomenats per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU).

De forma resumida, els criteris de valoració es concreten en:

1. Qualitat del programa formatiu
2. Pertinència de la informació pública
3. Eficàcia del sistema de garantia interna de la qualitat
4. Adequació del professorat als programes formatius
5. Eficàcia dels sistemes de suport a l'aprenentatge
6. Qualitat dels resultats dels programes formatius

Com a resultat de l'avaluació, la comissió d'experts en el seu informe ha considerat que s'assoleixen la totalitat dels criteris, que en el cas concret del 3 i el 6 mereixen la menció de qualitat. També s'ha establert un pla específic d'incorporació progressiva de professorat doctorat per tal d'assolir els percentatges establerts a la normativa, que es valoren al criteri 4, atès que l'encara recent normalització acadèmica de l'especialitat arxivística comporta una dificultat material pel que fa a l'existència de titulats a aquest nivell.

Per tal de facilitar el procés d'avaluació per part de la comissió d'experts, l'ESAGED va procedir a la creació d'un repositori digital que conté i estructura la totalitat de la informació que proporciona l'aplicació del Sistema de Garantia Interna de la Qualitat del qual s'ha dotat l'ESAGED. Aquesta solució ha estat valorada com a exemple de bones pràctiques en els processos d'acreditació per part de l'AQU.

Aquest procés ha estat vinculat també a la renovació de l'espai web de l'ESAGED, al qual s'ha incorporat un apartat específic relatiu a la qualitat i en el qual es presenten de manera oberta tant el manual del Sistema de Garantia Interna de la Qualitat com els resultats que proporcionen els diferents indicadors.

4. ELS ESTUDIS

4.1. El Màster en Arxivística i Gestió de Documents

El perfil dels alumnes de nou ingrés del curs 2013-2014 recupera valors dels indicadors més similars als que fins ara ha estat la mitjana habitual, donant un cert caràcter d'excepcionalitat a la variació que presentaven els del curs 2012-2013. Tot i que de forma més atenuada, aquells valors es fan sentir ara en el perfil dels alumnes de segon curs.

Presentem a continuació les dades detallades dels alumnes de primer i segon curs.

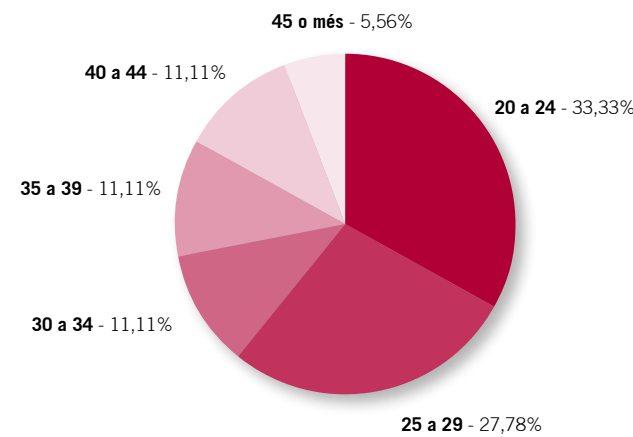
Estadístiques de l'alumnat del Màster en Arxivística i Gestió de Documents corresponents al curs 2013-2014

Primer curs

Tot i la tendència assenyalada anteriorment cap els valors més habituals que defineixen el perfil dels estudiants al llarg dels cursos anteriors, enguany és el primer on el percentatge de la distribució per sexes s'igualava en un 50%. En els cursos anteriors aquests se situaven en el 60% per a l'alumnat femení i el 40% en el masculí.

Pel que fa a la mitjana d'edat, aquesta recupera també valors més habituals, i se situa ara en els 30 anys, davant els 26 del curs passat. Amb tot es manté dins la forquilla dels 28 als 33 anys registrada habitualment, tret de l'excepció del curs anterior.

Rangs d'edat

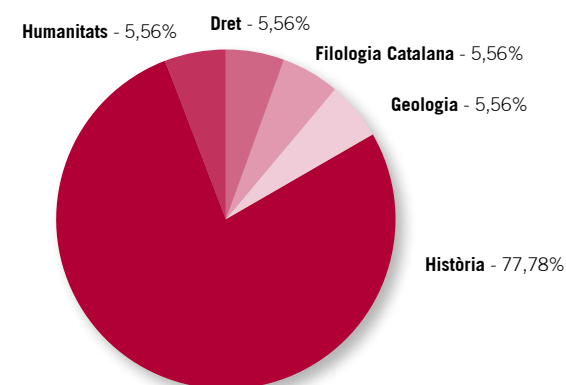

Les franges d'edat dominants són les de 20 a 24 anys, amb un 33,33%, i la de 25 a 29 anys, amb el 27,78%. Entre ambdues acaparen el 61,11%, mentre que les franges de 30 a 34 anys, de 35 a 39 i de 40 a 44, se situen en l'11,11% cada una. Els alumnes de 45 anys o més solament representen el 5,56%, una franja no representada el curs passat.

Com es pot observar, l'edat dominant segueix sent la de 20 a 29 anys, tot i que els altres segments recuperen lleugerament.

Les edats extremes són ara als 23 i 51 anys. Pel que fa a les alumnes, la mitjana d'edat és de 29,8 anys, amb edats extremes a 23 i 43 anys, mentre que en el cas dels alumnes la mitjana se situa en els 30,1 anys, amb edats extremes als 23 i 51 anys.

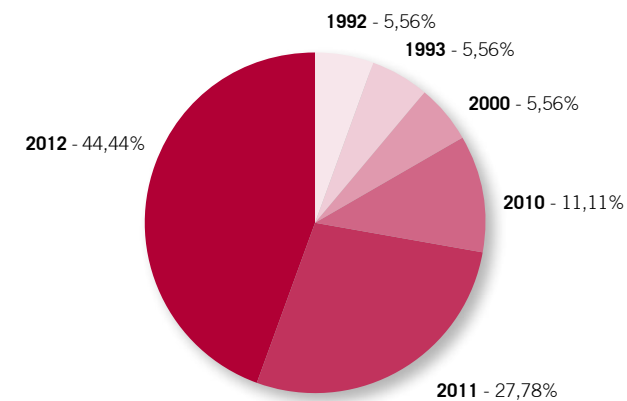
Estudis

Els estudis de procedència dels alumnes es mantenen en les pautes també habituals, si bé el percentatge dels provinents d'Història davalla lleugerament del 85% del curs passat, al 77,78% d'enguany. Els estudis d'Humanitats, amb un 5,56%, ocupen valors similars també als que li són habituals, mentre que es manté la limitació pel que fa al total d'especialitats de procedència. Així, de les 12 que es registraven el curs 2010-2011, es va passar a 5 el curs 2011-2012, a 4 el curs 2012-2013, per assolir novament el total de 5 enguany. En aquest cas concret corresponen a Dret, Filologia Catalana i Geologia, amb un percentatge del 5,56% cada una.

Tal i com es pot observar, els titulats en Història segueixen sent majoritaris en considerar la gestió documental i l'arxivística com una sortida professional vinculada als seus estudis d'origen.

Any de finalització dels estudis

Els temps transcorregut entre la finalització dels estudis de procedència i la matriculació al Màster en Arxivística i Gestió de Documents manté la tendència ja detectada en els dos darrers cursos, on cada vegada és major el nombre d'alumnes que enllacen la finalització dels estudis de Grau amb l'inici dels de Màster. En aquest cas s'assoleix ja un 44,44%, incrementant en 4,44 punts el valor assolit el curs passat. Globalment, els alumnes que matriculen dins els tres anys següents a la finalització dels estudis anteriors assoleix el 83,33%, molt proper al 85% que es va comptabilitzar pel curs passat.

Igualment veiem com el nombre d'anys referits a les dates de titulació es manté en 6, igual que el curs passat, davant els 20 i 14 dels cursos 2010-2011 i 2011-2012, respectivament.

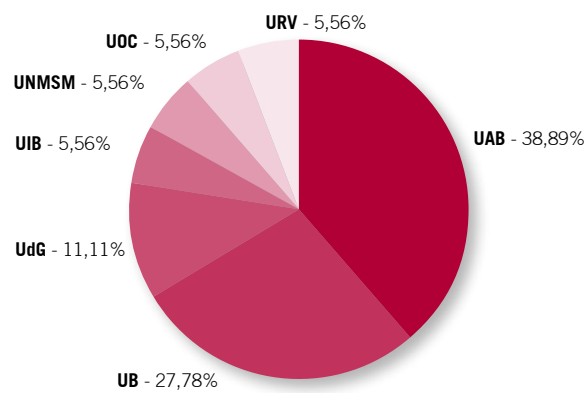
Percentatge d'alumnes per anys transcorreguts entre l'obtenció de la titulació de procedència i la matriculació als estudis de Màster o Graduat

CURS	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	>10
2002/2003	16	8	2	18	4	4	10	6	4	4	0	24
2003/2004	29	20	8	8	0	4	4	2	4	0	2	19
2004/2005	27	27	10	7	0	0	3	0	0	7	4	15
2005/2006	11	13	4	5	2	11	9	2	9	2	2	30
2006/2007	34	26	4	14	4	2	4	2	2	0	0	8
2007/2008	32	11	15	4	4	4	0	4	0	0	3	23
2008/2009	21	25	9	3	9	6	0	3	6	0	0	18
2009/2010	18,5	26	3,7	3,7	7,4	0	0	11,1	7,4	0	7,4	14,8
2010/2011	17,4	6,5	15,2	4,3	8,7	4,3	4,3	6,5	2,2	6,5	0	23,9
2011/2012	35	12,5	17,5	5	0	2,5	0	0	5	5	2,5	15
2012/2013	25	40	20	5	0	0	0	5	0	0	0	5
2013/2014	44,4	27,8	11,1	0	0	0	0	0	0	0	0	16,7
Mitjana	25,9	20,2	10	6,4	3,3	3,2	2,9	3,5	3,3	2	1,7	17,7

La taula general, que ens mostra l'evolució global dels percentatges del nombre d'anys transcorreguts des de la finalització dels estudis de procedència fins a la matrícula als estudis d'arxivística, permet observar el desplaçament progressiu de la tendència a la incorporació cada vegada més immediata de l'alumnat un cop obtinguda la titulació de Llicenciatura o Grau.

Mentre els primers anys les mitjanes d'edat i els temps fins a la matriculació evidenciaven la presència d'un perfil de part de l'alumnat que ja estava en actiu al sector professional, que s'orientava cap a una formació amb voluntat d'actualització de coneixements i obtenció d'una titulació específica fins aleshores no existent, cada vegada més el Màster és ara considerat com una porta d'accés al mercat laboral. Les mitjanes globals i els perfils d'estudis posen de relleu aquesta tendència en dos perfils clarament diferenciats: el dels que es plantegen els estudis de Màster com la via de primer accés al món laboral i aquells que s'hi incorporen amb la finalitat de reorientar la seva trajectòria professional.

Centre de procedència

La Universitat Autònoma de Barcelona, amb el 38,89%, i la Universitat de Barcelona, amb el 27,78%, segueixen liderant la procedència dels estudiants, mantenint però la diversificació amb set centres universitaris diferents, tot i que amb valors percentuals sempre a l'entorn del 5%. Aquest és el cas de la Universitat de les Illes Balears, la Universitat Oberta de Catalunya i la Universitat Rovira i Virgili, amb el 5,56% cada una. També en aquest percentatge se situa la Universidad Nacional Mayor de San Marcos (Perú). Durant aquest curs es recupera la presència d'alumnat procedent de la Universitat de Girona, sense presència en el curs anterior, ara amb l'11,11%.

Procedència geogràfica

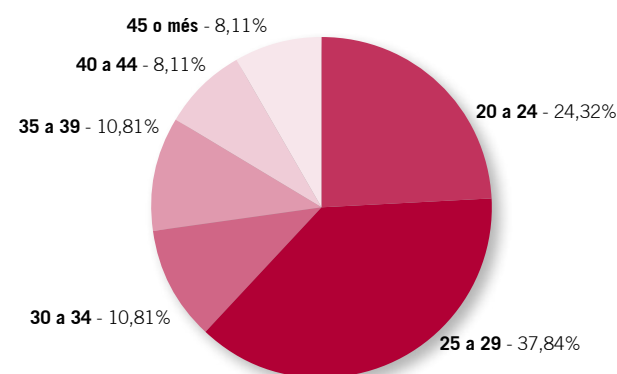
La procedència de l'alumnat es concentra en 14 municipis diferents on, si bé aproximadament el 50% venen de municipis de l'entorn metropolità de Barcelona, s'observa una tendència cap a una major diversitat territorial que mitiga aquest predomini, en benefici d'una presència més diversificada en el territori. Es modifica així lleugerament la tendència que ha predominat en els dos darrers cursos.

Lloc de procedència	Alumnes
Amer	1
Badalona	1
Barcelona	3
Binissalem	1
Cerdanyola del Vallès	1
Eivissa	1
Guissona	1
Igualada	1
L'Hospitalet de Llobregat	1
Reus	1
Sabadell	2
Tarragona	1
Terrassa	1
Vilanova i la Geltrú	2

Segon curs

La distribució per sexes de l'alumnat de segon curs retorna enguany al predomini femení, davant el gir del curs passat. Així enguany l'alumnat femení de segon curs representa el 62,16% (48,84% el curs anterior) i el masculí el 37,84% (51,16% el curs anterior).

Rangs d'edat

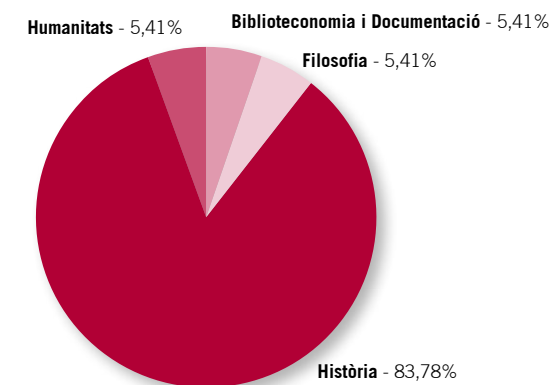
La mitjana d'edat, ara en 31 anys, creix lleugerament davant els 30 de l'any passat, alhora que es manté dins la forquilla dels 28 als 33 anys registrada fins ara.

La franja d'edat predominant és la dels 25 a 29 anys, que assoleix el 37,84%, seguida de la dels 20 als 24 anys, amb el 24,32%. Entre ambdues ocupen el 62,16%, que representa un increment davant del 53,49% de l'any anterior.

La resta de franges d'edat totes presenten davallades davant les xifres de l'any passat, tret de la de 40 a 44 anys, que passa del 2,33% al 8,11% actual. La franja de 30 a 34 anys ocupa un 10,81% (23,26% el curs passat), igual que la de 35 a 39 anys (11,63% el curs passat). La de més de 45 anys també cau lleugerament des del 9,30% al 8,11% actual.

Davant els 31 anys de mitjana d'edat global, a la femenina li corresponen 32,8 anys i a la masculina, 26,7 anys, clarament inferior. Pel que fa a les edats extremes, en el primer cas corresponen 22 i 50 anys i en el segon, 24 i 34 anys.

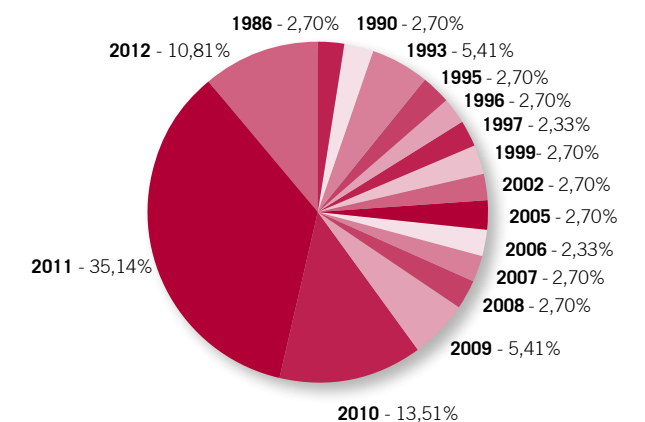
Estudis

En els estudis de procedència veiem com s'incrementa clarament el domini dels d'Història, que creixen des del 72,09% fins al 83,78%. Un creixement d'11,69 punts i que continua la tendència dels darrers anys, si bé molt reforçada ja que en el curs anterior era de solament 0,35 punts.

El nombre d'especialitats també es redueix, passant de 5 a 4. Totes tres (Biblioteconomia i Documentació, Humanitats i Filosofia) presents solament amb un percentatge del 5,41% cadascuna.

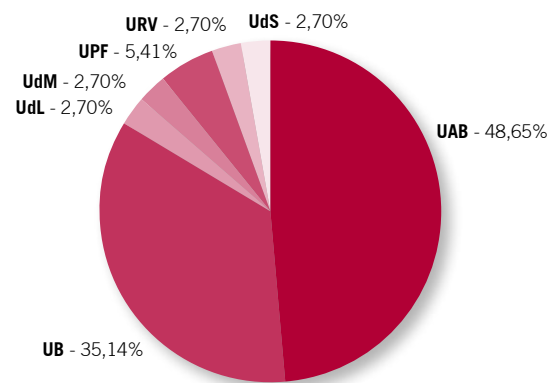
Any de finalització dels estudis

Tal i com s'observa habitualment en els alumnes de nou ingrés, les dades dels alumnes de segon curs reflecteixen la tendència a una incorporació cada vegada més immediata als estudis de Màster, que es concentra especialment en els tres anys anteriors. Aquest tres (de 2010 a 2012) per si sols acumulen el 59,46%, mentre que l'altre 40,54% es distribueix en un total de 13 anys quasi tots ells amb percentatges del 2,70%, tret dels anys 2009 i 1993, amb el 5,41%.

Enguany es manté en 16 el nombre d'anys, on els 5 darrers sumen el 67,57% davant el 74,39% que representaven el curs anterior. Tot i aquesta variació, es manté igualment la tendència que ja s'ha assenyalat pel primer curs i també s'ha fet evident de fa temps en els estudis, que diferencia els dos segments d'alumnes: els que cerquen en el Màster el desenvolupament professional i els que hi cerquen una via de reorientació professional.

Centre de procedència

Les dades referides al centre de procedència es mantenen en la tònica habitual pel que fa al predomini de les Universitats Autònoma de Barcelona i la de Barcelona. Entre ambdues cobreixen el 83,79% de l'alumnat. En relació al curs passat, els percentatges d'aquestes universitats presenten lleugeres oscil·lacions, que en el primer cas comporten un decreixement de 4,84 punts (del 53,49% al 48,65%) i en el segon un increment de 2,58 punts (del 32,56% al 35,14%).

Pel que fa a la resta, el nombre d'universitats s'incrementa en una, de manera que en total es passa de 6 a 7. La Universitat de Lleida, la Universitat de Múrcia, la Universitat Rovira i Virgili i la Universidad de Salamanca representen un 2,70% cada una, mentre que la Universitat Pompeu Fabra se situa en el 5,70%.

En relació al curs passat, no hi són presents la Universitat de Girona i la UNED.

Procedència geogràfica

La procedència geogràfica dels alumnes segueix mostrant una tendència a la reducció pel que fa al nombre de municipis representats, que ara és de 22, amb una reducció de 5 respecte al curs anterior.

En aquest cas la procedència predominant és la que correspon a l'àmbit metropolità de Barcelona, si bé s'ha diversificat pel que fa a la presència d'alumnes

de les demarcacions de Girona, Lleida i Tarragona, no sempre representades en els darrers cursos. Especialment significativa és la de Lleida, que últimament ha aportat alumnes solament de manera ocasional.

Lloc de procedència	Alumnes
Badalona	1
Banyoles	1
Barcelona	7
Caldes de Montbui	1
Cerdanyola del Vallès	1
Esplugues de Llobregat	1
L'Hospitalet de Llobregat	1
León	1
Maó	1
Mataró	1
Mollet del Vallès	1
Puigcerdà	1
Reus	2
Rubí	1
Sabadell	3
Sant Cugat del Vallès	4
Sarroca de Bellera	1
Sentmenat	1
Terrassa	3
Vila-seca	1
Vilanova del Camí	1
Vilanova i la Geltrú	2

Professorat

Primer curs:

Nom i mòdul i assignatura que imparteix

Joan Domingo Basora, Arxiu Central del Departament de Cultura de la Generalitat
Mòdul 5. Tècniques arxivístiques: Sistemes de classificació i arxiu

Núria Nadal Burgués, ESADE.
Mòdul 3. Sistemes d'informació: Administració d'organitzacions i empreses

Marta Franch Sagner, Dra. en Dret. Universitat Autònoma de Barcelona
Mòdul 4. Dret i règim jurídic dels documents: Introducció al dret

Pere Guiu Rius, Dr. Enginyer Industrial
Mòdul 2. Productors i tipologies documentals I: Circuits administratius. Disseny i millora

Josep Matas Balaguer, advocat i arxiver
Mòdul 4. Dret i règim jurídic dels documents: Dret i règim jurídic dels documents. Aspectes bàsics

Alfred Mauri Martí, Dr. en Història. Professor i Cap d'estudis ESAGED
Mòdul 2. Productors i tipologies documentals I: Fons i documents de l'Administració pública

Remei Perpinyà Morera, Dra. en Història. Universitat Autònoma de Barcelona
Mòdul 1. Fonaments de l'arxivística: Introducció a l'arxivística
Mòdul 5. Tècniques arxivístiques: Mètodes de descripció i recuperació de la informació

Miquel Rodríguez Aranda, Enginyer tècnic en informàtica de sistemes. Executive MBA per la Salle
Mòdul 3. Sistemes d'informació: Tecnologies de la informació i la comunicació
Mòdul 3. Sistemes d'informació: Administració d'organitzacions i empreses

Vicenç Ruiz Gómez, Llicenciat en Història. Arxiu Històric de Protocols de Barcelona
Mòdul 6. Productors i tipologies documentals II: Fons i documents d'institucions i empreses, entitats i persones privades

Josep Fernández Trabal, Dr. en Història, Arxiu Nacional de Catalunya
Mòdul 6. Productors i tipologies documentals II: Fons i documents d'institucions i empreses, entitats i persones privades

Joan Soler Jiménez, Arxiu Històric de Terrassa
Mòdul 1. Fonaments de l'arxivística: Diplomàtica dels documents medievals, moderns i contemporanis

M. Àngels Suquet Fontana, Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols
Mòdul 6. Productors i tipologies documentals II: Documents audiovisuals i gràfics

Segon curs:

Nom i mòdul i assignatura que imparteix

Teresa Cardellach Giménez, Arxiu Municipal de Terrassa
Mòdul 9. Avaluació i accés als documents: Avaluació documental

Lourdes Ferrer Siurana, Biblioteca de Catalunya
Mòdul 8. Gestió dels serveis d'arxiu: Conservació preventiva i equipament d'arxiu

Gemma Goicoechea Foz, Arxiu Nacional de Catalunya
Mòdul 8. Gestió dels serveis d'arxiu: Conservació preventiva i equipament d'arxiu

Blanca Martínez Nieto, Arxiu del Parlament de Catalunya
Mòdul 7. Sistemes de Gestió Documental: Sistemes de gestió documental

Josep Matas Balaguer, advocat i arxiver
Mòdul 9. Avaluació i accés als documents: Accés a la documentació. Protecció de dades.

Alfred Mauri Martí, Dr. en Història. Professor i Cap d'Estudis de l'ESAGED
Mòdul 8. Gestió dels serveis d'arxiu: Tècniques de gestió dels serveis d'arxiu / Màrqueting i comunicació dels serveis d'arxiu
Mòdul 11. Projecte/pràctiques i treball final de màster

Raimon Nualart Mercadé, Consorci AOC
Mòdul 7. Sistemes de Gestió Documental: Documents electrònics i preservació digital

Remei Perpinyà Morera, Dra. en Història. Universitat Autònoma de Barcelona
Mòdul 10. Inserció professional i metodologia del treball científic
Mòdul 11. Projecte/pràctiques i treball final de màster

4.2. Formació de tercer cicle

Al llarg del curs 2013-2014 s'ha celebrat el segon curs (mòduls 4, 5 i 6) del VIè postgrau en gestió de documents electrònics al llarg dels mesos de gener a març del 2014 en col·laboració amb l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, l'Associació d'Arxivers-Gestors de Documents de Catalunya i la Subdirecció general d'arxius i museus del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Paral·lelament, s'ha celebrat el segon curs (mòduls IV, V i VI) del II postgrau en gestió, preservació i difusió d'arxius fotogràfics al llarg dels mesos de novembre del 2013 a novembre del 2014 en col·laboració amb l'Associació d'Arxivers-Gestors de Documents de Catalunya, el Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI) de l'Ajuntament de Girona i l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya en el seu vessant on line i també s'ha impartit el segon curs (mòduls IV, V i VI) a les seus dels Arxius Històrics de Terrassa i de Barcelona del I postgrau en gestió i tractament digital de documentació històrica al llarg dels mesos d'octubre del 2013 a octubre del 2014 organitzat amb el suport de la Subdirecció general d'arxius i museus, l'Associació d'Arxivers-Gestors de Documents de Catalunya, l'Arxiu Comarcal del Vallès Occidental, l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, l'Arxiu Històric de Terrassa i el Centre de Visió per Computador de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Finalment, s'ha iniciat el disseny d'un postgrau en direcció executiva de serveis de gestió documental i arxiu, on line i en llengua castellana amb la finalitat de dotar als responsables dels arxius de coneixements de plans directors, estratègies de màrqueting i comunicació, i de gestió pressupostària i dels recursos humans, així com d'avaluació de la tecnologia informàtica per als arxius per tal que pugui iniciar-se el mes d'octubre del 2014.

4.3. Formació continuada

En aplicació del conveni signat amb l'Associació d'Arxivers de Catalunya, s'han dut a terme els següents cursos adreçats al col·lectiu d'arxivers catalans:

-Com realitzar un petit projecte de digitalització. Barcelona, 24 de febrer i 3 de març del 2014.

-Cultura emprenedora, creació d'empreses i autoocupació. Barcelona, 20 de març del 2014.

-Digitalització amb validesa legal dels documents. L'exemple dels serveis de compulsa i còpies autèntiques corporatius de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, 8 d'abril del 2014.

-Oferir serveis professionals de consultoria en gestió de documents i arxius a les empreses. Consells pràctics des d'una experiència. Barcelona, 18 de juny del 2014.

-Com elaborar un pla estratègic de comunicació de l'arxiu a les xarxes socials. Aula virtual de formació de l'AAC-GD, 25 de juny a 11 de juliol de 2014.

-La preservació digital de documents. Requeriments i experiències pràctiques. Barcelona, 29 de setembre i 6 d'octubre de 2014.

En paral·lel, l'ESAGED va impartir al llarg de l'any docent diversos cursos de formació per a empreses i institucions. Així, i en col·laboració amb l'Escola de Prevenció i Seguretat Integral (EPSI) i la Diputació de Barcelona els dies 8, 14, 28 de novembre i 13 de desembre va tenir lloc el curs "La Seguretat a la Gestió i l'Intercanvi d'Informació a les Administracions". També es va organitzar un curs online sobre el tema "Arxiu, Art, Ciència i Societat" al llarg dels mesos de juny i juliol del 2014 i com una de les activitats impulsades des del grup de recerca del mateix nom. Finalment, es va impartir un curs de gestió de documents i arxius a l'empresa al llarg del mes de juny del 2014.

Durant el curs 2013-2014 s'ha desenvolupat part de la segona edició del Pla de Formació ISO 30300, en modalitat online, amb la impartició dels cursos d'Implantació (27 alumnes) i Auditoria interna (19 alumnes) quedant pendent per als mesos d'octubre i novembre de 2014 el curs de Certificació. Una vegada més, cal remarcar la diversitat de procedència de l'alumnat: a nivell internacional s'ha comptat amb alumnes de Colòmbia, Equador, Bèlgica, Perú, Andorra, Uruguai, Xile i a nivell estatal de Madrid, Andalusia, Catalunya, País Basc, Extremadura i Illes Balears. En aquest sentit, caldria fer esment al creixent interès dels professionals d'Amèrica Llatina en la implantació de sistemes de gestió per a documents ISO 30301.

Paral·lelament, els dies 14, 15 i 16 d'octubre del 2013 es va dur a terme la impartició d'un curs d'implantació de sistemes de gestió per a documents segons la norma ISO 30301 a la seu de l'Escuela Mexicana de Archivos a Mèxic D.F.

Per últim, els dies 12, 13 i 14 de febrer de 2014 es va desenvolupar un curs de formació especialitzada per als treballadors del Sincrotró Alba sobre Sistemes de Gestió per a Documents segons la norma ISO 30301 en el qual van participar 16 persones de diferents departaments.

5. COOPERACIÓ AMB INSTITUCIONS I EMPRESES

5.1. Convenis institucionals

En aquests darrers anys, des de l'ESAGED s'ha impulsat una política activa de signatura de convenis amb institucions nacionals i internacionals amb l'objectiu d'anar creant una xarxa d'universitats, institucions educatives, administracions i empreses interessades en col·laborar en la formació en gestió de documents i arxius. A nivell internacional, als convenis signats amb l'Escuela Mexicana de Archivos, l'Archivo General de la Nación de la República Dominicana, la Universitat la Salle de Bogotà i la Universitat Andina Simón Bolívar de Quito, cal afegir els convenis establerts amb l'Asociación Latinoamericana de Archivos (ALA) de manera que al llarg del curs 2013-2014 s'han pogut realitzar diverses activitats –seminaris, màsters, plans de difusió dels estudis- amb aquestes institucions.

A nivell de l'estat i de Catalunya, s'han signat convenis de col·laboració amb l'Asociación Vasca de profesionales de Archivos, Bibliotecas y Centros de Documentación (ALDEE), Arxivers sense Fronteres, la Diputació de Girona, l'Escola d'Administració Pública de Catalunya i l'Institut Ramon Muntaner. A més en el marc de la consultoria es va renovar el conveni amb l'Ajuntament d'Arenys de Mar pel qual l'ESAGED donava el seu suport al projecte d'implantació d'un sistema de gestió documental en el marc del desenvolupament de l'administració electrònica al llarg de tot l'any 2014. També es va signar un conveni de col·laboració en un projecte de l'empresa AGTIC a l'Agència de Residus de Catalunya que s'ha materialitzat al llarg dels mesos de maig a desembre del 2014.

6. RECERCA

5.2. Convenis de pràctiques

Com cada any, des de l'Escola s'han signat 54 convenis amb administracions públiques i empreses per tal que els alumnes puguin compatibilitzar els coneixements que van adquirint al llarg del curs amb la possibilitat de fer-ne aplicació a la realitat pràctica, tot aconseguint introduir-se al mercat laboral i autofinçar-se els estudis en la mesura que es tracta de pràctiques remunerades. Al seu torn, el benefici per a les administracions i empreses és evident ja que aconsegueixen millorar l'organització dels seus arxius. Des del mes de setembre del 2013 fins al setembre del 2014, s'han signat els següents convenis:

Empreses	Alumnes
Ajuntament d'Arenys de Mar	1
Ajuntament de Barcelona (Arxiu Contemporani)	2
Ajuntament de Barcelona (Ciutat Vella)	2
Ajuntament de Barcelona (Districte de l'Eixample)	1
Ajuntament de Barcelona (Districte de les Corts)	1
Ajuntament de Barcelona (Districte de Sant Martí)	1
Ajuntament de Barcelona (Districte de Sants-Montjuïc)	3
Ajuntament de Barcelona (Gerència de Qualitat, Igualtat i Esports)	1
Ajuntament de Granollers	2
Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat	3
Arxiu Municipal Administratiu de Terrassa	1
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona	1
Consell Comarcal del Baix Llobregat	3
Consorci de l'Auditori i l'Orquestra	2
Departament de Cultura de la Generalitat	9
Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya	5
Institut de Cultura de Barcelona	1
Preparados Alimenticios, SA	1
Quercus Ílex, Estudio Jurídico, SL	1
THR Asesores en Turismo, Hotelería y Recreación, SA	2
Universitat de Vic	3
Universitat Politècnica de Catalunya	4
Vidimus, SL	4

La principal novetat en l'àmbit de recerca és la implicació de l'Esaged en la xarxa de la CORE de Patrimoni Cultural de la UAB de la qual n'és membre. Aquesta implicació respon a la voluntat de buscar sinèrgies i complicitats per impulsar i consolidar la recerca en un marc més ampli i interdisciplinari i obrir la possibilitat de participar en projectes de recerca competitiu. La CORE en Patrimoni Cultural és una Comunitat de Recerca Estratègica impulsada des de la UAB per tal promoure i gestionar les capacitats i activitats de la R+D+I de la UAB en l'àmbit del Patrimoni Cultural, donant suport als membres dels grups de recerca, centres i serveis científic-tècnics de l'entorn UAB-CEI (Campus d'Excel·lència Internacional). Formen part de la CORE 21 grups de recerca, 16 centres de recerca i 11 escoles i departaments universitaris de la UAB. De moment, la col·laboració s'ha materialitzat durant el curs acadèmic 2013-2014, en la celebració d'uns seminaris, anomenats Divendres de Patrimoni Cultural, per donar a conèixer les experiències i els projectes en què participen els membres de la CORE. L'ESAGED ha participat en la segona sessió, celebrada el 13 de juny de 2014 i titulada "Innovació en la digitalització, estudi i gestió del patrimoni documental", explicant quins són els projectes endegats per l'Escola en l'àmbit de la gestió del patrimoni documental.

S'ha continuat amb el "Viquiprojecte: arxivística" iniciat el curs 2009-2010, que té l'objectiu d'augmentar la presència dels arxius i l'arxivística a la Viquipèdia i en especial contribuir a redactar articles de qualitat sobre aquests temes. Com cada any han participat en el projecte els alumnes de les assignatures d'Introducció a l'Arxivística i Tecnologies de la Informació i és coordinat pels docents responsables d'aquestes matèries. Enguany, com el curs acadèmic anterior, s'ha col·laborat amb Amical Viquipèdia per a la redacció i millora dels articles. Hem comptat amb una conferència d'Àlex Hinojos (GLAMwiki project manager). S'han treballat un total de 18 articles.

7. DIFUSIÓ I PROMOCIÓ

Doctorat

En el primer any de posta en marxa de la línia de recerca específica en arxius i gestió documental que l'Escola té dins el Programa de Doctorat en Història Comparada, Política i Social (nou RD 99/2011) de la Universitat Autònoma de Barcelona, s'han inscrit durant el curs acadèmic 2013-2014 les dues tesis doctorals que detallem a continuació: La Gestió de Documents i Arxiu des de l'enfocament organitzatiu i de recursos, de la doctoranda Josepa Raventós Pajares; i "Transparencia, Gestión Documental, Archivos y Corrupción", de la doctoranda Anahí Casadesús de Mingo.

Treballs de recerca

En el marc del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents s'han elaborat i presentat entre els mesos de juliol i agost 19 treballs de final de màster. S'ha iniciat la publicació dels treballs de recerca de més qualitat en el dipòsit digital Recercat, en la col·lecció Treballs fi de màster i de postgrau de la comunitat: Universitat Autònoma de Barcelona, Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents. En l'actualitat ja s'hi poden consultar 8 treballs.

S'han publicat a Lligall: revista catalana d'Arxivística (2013, núm. 36) dos treballs de màster presentats el curs 2011-2012: el d'Helena Escobar: "Aproximació a l'estudi arxivístic dels fons històrics dels teatres de Barcelona", i d'Isaac Álvarez: "Producció documental als ajuntaments entre el 1834 i el 1844: la transició entre l'administració municipal d'antic règim i la liberal a l'inici del regnat d'Isabel II".

A banda de la tradicional difusió dels estudis al Saló Futura, s'ha continuat amb la política de difondre els estudis d'arxivística als estudiants del darrer curs del grau d'història a les universitats de Lleida i Tarragona. Paral·lelament, s'han celebrat sis sessions informatives dels estudis del Màster entre els mesos d'abril a setembre del 2014 i també s'ha procedit a la tramesa dels opuscles informatius mitjançant les llistes de distribució del sector i s'han dut a terme sengles insercions publicitàries als diaris El Periódico i Ara.

Enguany, amb la voluntat d'arribar a un sector més ampli d'estudiants, s'ha endegat amb el suport del servei de Comunicació i Promoció de la Fundació Universitat Autònoma de Barcelona i d'una empresa especialitzada una campanya a Internet consistent en la formalització d'una Landing page i de la inclusió de termes propis de l'arxivística a Google Adwords. Aquesta campanya de difusió del Màster en arxivística s'ha desenvolupat entre els mesos d'abril i octubre del 2014.

Al seu torn, el 24 d'octubre del 2013 va tenir lloc la inauguració oficial del curs acadèmic 2013-2014 amb la conferència del Dr. Albert Garcia Espuche, intitolada "Arxius: les bases del Born". En el mateix acte es varen lliurar els diplomes de la tercera promoció del Màster en Arxivística i Gestió de Documents, i els premis extraordinaris de titulació.

A nivell internacional, l'ESAGED ha estat present a Congressos, Jornades i Seminaris a Mèxic, concretament als estats de Morèlia i San Luis Potosí (octubre 2013), a les Jornades celebrades per l'Open Government Partnership (Alianza para el Gobierno Abierto) a Londres els dies 29 a 31 d'octubre i 1 de novembre del 2013, a sengles seminaris sobre preservació digital a Bogotá i Guadalajara (Mèxic) i finalment a congressos internacionals a les ciutats de Santo Domingo (febrer 2014) i Atenes (juny 2014).

Al seu torn, l'ESAGED, mitjançant el grup de recerca "Arxiu, Art, Ciència i Societat" va organitzar el 4 d'abril del 2014 a la seu de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona una Jornada dedicada al tema

“Arxius, Art, ciència i societat: encreuaments i abordatges”. Varen intervenir Ramon Alberch (ESAGED), Jorge Blasco i Marcel Pena, director i investigador principal del projecte, Maite Muñoz Iglesias (Museu d'Art Contemporani de Barcelona), Xavier Roqué (Centre d'Història de la Ciència de la UAB), Ignasi Ribas (Institut de Ciències de l'Espai-IEEC-CSIC) i Jordi Pablo (Arxiu Festiu Catalunya). La jornada es va cloure amb un debat amb el públic assistent conformat per seixanta professionals interessat en aquesta nova mirada sobre el món dels arxius. Posteriorment, entre els mesos de maig i juliol es va dur a terme un curs online sobre aquesta mateixa temàtica.

Amb la voluntat de crear un espai de reflexió, debat i intercanvi d'informació, des de l'ESAGED s'ha endegat un Blog denominat “Factor GDA” que acull amb una visió oberta i plural aquelles contribucions que visualitzen la notable transversalitat de la ciència arxivística. Iniciat el 31 de març del 2014, ha aconseguit fins a la data (novembre 2014) vint-i-vuit aportacions de una gran diversitat i riquesa temàtica.

El lloc web de l'ESAGED

Coincidint amb el procés d'acreditació de l'ESAGED i del Màster en Arxivística i Gestió de Documents, alhora que amb la voluntat de millorar la qualitat i l'accés a la informació dels estudis i activitats que s'ofereix, el passat mes de maig es va posar en marxa un nou lloc web totalment remodelat.

El disseny s'ha adequat al llibre d'estil de la UAB, tot incorporant les especificitats pròpies d'un centre adscrit com l'ESAGED. Des de la pantalla inicial es facilita la visualització de les notícies i activitats tant pròpies de l'Escola com relacionades amb l'arxivística i la gestió de documents, l'accés a l'oferta formativa i a l'apartat de publicacions. Aquest dona accés als treballs finals de màster i de postgrau que s'incorporen al repositori de l'ESAGED dins de Recercat; als articles que conformen el contingut del bloc Factor GDA, també creat enguany; i a altres publicacions digitals derivades de l'activitat de recerca de l'ESAGED i del professorat.

També s'ha incorporat a la pàgina un vídeo per donar a conèixer de manera ràpida, en un minut, la figura i les competències professionals d'un gestor de documents – arxiver.

A la part superior de la pàgina un seguit de pestanyes permeten la navegació pels diferents apartats, tant referits a l'accés, contacte, funcionament, etc., del centre, com a la formació, recerca o publicacions. Ara cada estudi que ofereix l'ESAGED compta a més amb el seu espai web específic.

Aprofitant la remodelació dels recursos a Internet, l'antiga àrea privada s'ha substituït per un servei d'alerta a través de correu electrònic, que envia informació específica als alumnes del Màster sobre ofertes de beca i relativa a ofertes de treball als alumnes i exalumnes del centre.

El servei d'alerta ofereix servei a un total de 370 usuaris, que han rebut al llarg del curs un total de 43 anuncis de beca o ofertes de feina. A partir del curs 2014-2015 el servei permetrà diferenciar els avisos d'una i altra modalitat.

En els primers mesos de funcionament del nou web han estat vistes més de 36.000 pàgines, posant de relleu un interès creixent en els continguts i una major duració del temps de visita.

En el perfil dels visitants del web predomina l'edat corresponent a les franges de 18 a 24 anys i, especialment, la de 25 a 34 anys, que ocupa un 33,50%.

Pel que fa a l'origen de les visites al web, el 68,17% provenen de l'Estat espanyol, seguides dels Estats Units (12,31%). Altres països com Colòmbia, Regne Unit, Mèxic, Canadà i Brasil, presenten percentatges a l'entorn del 2%.

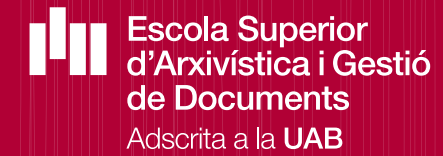
En el 30% dels casos l'accés al web s'ha produït a través de la cerca a Google, mentre que els accessos directes representen el 19%. L'accés a través d'enllaços des de les pàgines web de la UAB o l'Associació d'Arxivers – Gestors de Documents de Catalunya, superen lleugerament el 4%.

Pel proper curs 2014-2015 s'ha previst la traducció completa del lloc web al castellà i l'anglès, ara activa parcialment.

Patrocinadors:

Socis col·laboradors:

Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents
Edifici Blanc - Campus de la UAB
08193 Bellaterra - Cerdanyola del Vallès (Barcelona)
Tel.: 93 581 73 99 - Fax: 93 581 74 95
esaged@uab.cat

www.esaged.cat

